

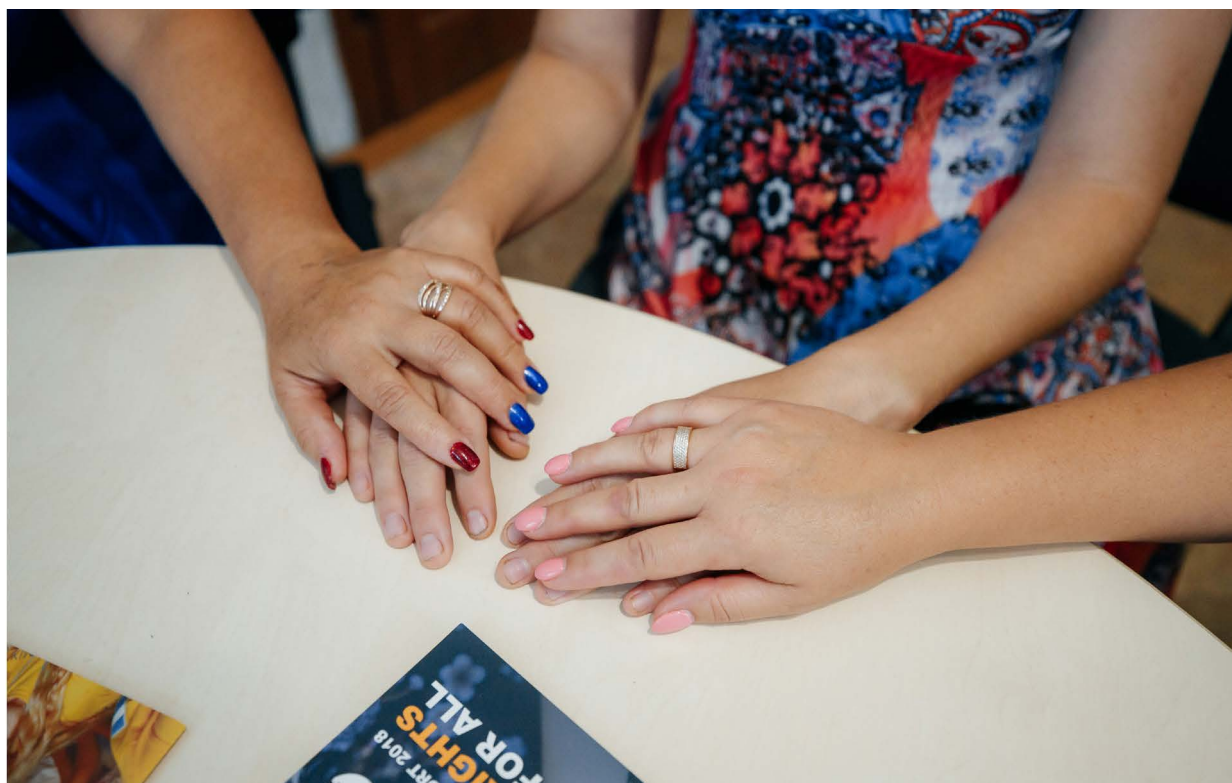
ПРОГРАМА З ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ГЗН: ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ, ЗДІЙСНЕНОЇ У 2021 РОЦІ

У 2021 році Програма UNFPA з протидії та запобігання гендерно зумовленому насильству (ГЗН) розширила географію своєї діяльності, запровадила нові моделі надання послуг, інноваційні рішення та медіа-продукти. Це поєднання надало можливість розширити охоплення програми та запропонувати індивідуальну підтримку постраждалим від ГЗН.

У 2021 році кількість учасників проекту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства» подвоїлася у порівнянні з попереднім роком. Проект поширився на центральну та західну Україну, охоплюючи підтримкою 30 міст і громад по всій країні (охоплюючи 28% населення). Протягом року UNFPA зміцнив потенціал 946 відповідальних за протидію ГЗН осіб і надавачів послуг з 30 міст-партнерів, що на 25% більше у порівнянні з минулим роком.

У 2021 році UNFPA допоміг створити 26 спеціалізованих служб для постраждалих від ГЗН, що у чотири рази більше ніж попереднього року. Понад 23 650 постраждалих від ГЗН скористалися протягом року якісною допомогою мережі спеціалізованих служб, які підтримуються UNFPA по всій Україні.

У 2021 році UNFPA започаткував новий напрям роботи щодо розширення економічних прав і можливостей постраждалих від ГЗН осіб. Проект допоміг заснувати 10 соціальних підприємницьких ініціатив (СПІ), які працевлаштовують постраждалих від домашнього насильства та передають частину доходу на діяльність з протидії ГЗН та його запобігання у своїх містах. У серпні 2021 року UNFPA створив онлайн-платформу кар'єрного хабу «Розірви коло», який

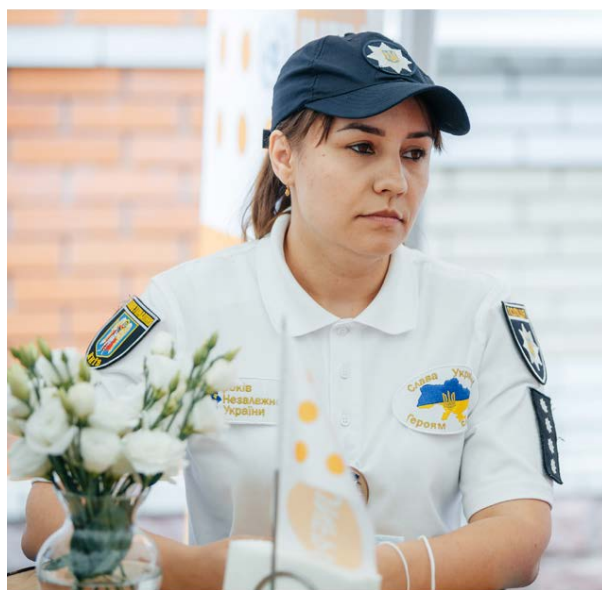
має на меті розвинути професійний потенціал та фінансову спроможність жінок, які пережили або перебувають під загрозою ГЗН.

У листопаді 2021 року UNFPA провів національну прем'єру документального фільму «Розірви коло» про шлях до безпеки постраждалих від ГЗН. Під час кампанії «16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства» фільм демонструвався у 48 містах, а пізніше був випущений на платформі [MEGOGO](#) для загальнонаціональної аудиторії.

Через розміщення на телебаченні, радіопередачі, зовнішню рекламу та роботу в цифрових мережах у 2021 році кампанія «Розірви коло» заохотила понад 26,5 мільйонів українців/-ок не терпіти насильство.

У 2022 році Програма UNFPA з протидії та запобігання ГЗН продовжуватиме розширювати доступ постраждалих осіб до якісної допомоги та змінювати соціальні норми для зниження толерантності до ГЗН. Залишайтеся з нами, щоб дізнатися про нашу поточну роботу та нові ініціативи.

ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ГЗН: ОГЛЯД ДОСЯГНЕНЬ ЗА 2021 РІК

У 2021 році кількість випадків домашнього насильства, зареєстрованих Національною поліцією, сягнула 326 000, що на 56% більше ніж у 2020 році. У порівнянні з 2017 роком, коли було прийнято закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству», кількість зросла в 4 рази.

Водночас зі зростанням кількості випадків посилюється і реагування з боку держави на домашнє насильство. Наприклад, кількість термінових заборонних приписів, виданих поліцією, зросла більше ніж на 19% у порівнянні з 2020 роком. Так само кількість повідомлень про домашнє насильство, зареєстрованих поліцейськими, зросла більше ніж на 10%, а кількість кривдників, які перебувають під наглядом поліції, у порівнянні з минулим роком зросла на 11%.

Українська законодавча та інституційна база сприяє розвитку спеціалізованих послуг для постраждалих від домашнього насильства/ГЗН, заохочуючи застосування міжсекторального підходу, залучаючи галузі охорони здоров'я, освіти та юстиції до роботи з реагування на домашнє насильство/ГЗН та їх профілактики, яку здійснюють соціальні служби та поліція.

Протягом року відбулося декілька позитивних законодавчих та інституційних змін:

- Верховна Рада України прийняла Державну соціальну програму протидії та запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року. Згідно з Програмою, держава розробила План дій та виділила відповідні бюджетні асигнування.

- У 2021 році на розширення мережі спеціалізованих послуг у країні уряд виділив 274,2 млн. гривень (орієнтовно 1 млн. доларів США). 124 громади отримали державну субвенцію на створення спеціалізованих служб для осіб, які постраждали від домашнього насильства.

- Внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, які посилюють відповідальність за вчинення фізичного, психологічного та економічного насильства. Крім того, зміни передбачають притягнення рядових військовослужбовців та офіцерів до відповідальності за домашнє насильство/ГЗН на загальних підставах.

- Міністерство соціальної політики України ухвалило Типову програму для постраждалих від домашнього насильства з метою забезпечення надавачів послуг уніфікованим підходом до підтримки постраждалих осіб.

- Положення щодо протидії домашньому насильству увійшли до Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2023 року.

- Національна соціальна сервісна служба України створила свої відділення в усіх регіонах країни та провела інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань протидії домашньому насильству/ГЗН для соціальних працівників/-ць у громадах.

- Кількість поліцейських мобільних груп реагування на випадки домашнього насильства зросла до 86 (на початок 2021 року їх було 54). Вони працюють у 67 містах і селищах.

Таким чином, уряд, громадянське суспільство та експертне середовище зміцнюють політичну, правову та координаційну базу для забезпечення належної відповіді на домашнє та гендерно зумовлене насильство. Україна демонструє помітний прогрес у боротьбі з ГЗН та розширює свої перспективи стати лідером протидії ГЗН в регіоні.

РОЗІРВИ КОЛО: ОТРИМАННЯ НОВОГО ІМПУЛЬСУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

” *«Хочу Вам подякувати за те, що ви ведете цю сторінку і демонструєте нульову толерантність до насильства. Це справді дуже важливо», – Соломія, користувачка Instagram.*

У серпні 2021 року UNFPA започаткував в [Instagram сторінку](#) кампанії «Розірви коло». За 5 місяців сторінка збрала 3 707 підписників/-ць, залучених до участі за допомогою щотижневих опитувань у Stories. Люди регулярно отримують життєво важливу інформацію про способи розпізнавання ГЗН та реагування на нього. Ресурс також підвищує обізнаність про основні стереотипи, що підживлюють ГЗН, та підходи до їхнього усунення. У середньому щомісяця сторінка привертає увагу **192 429 користувачів/-ок Instagram.**

У 2021 році середній показник залученості сторінки [«Розірви коло» у Facebook](#) зріс у 1,5 рази.

Це означає, що публікації стали цікавішими для аудиторії, викликають активну реакцію, спонукають до обговорення та переосмислення наявних норм, що припускають існування ГЗН. Загальна кількість підписників/-ць збільшилася на 5 137 осіб. Наразі 14 776 користувачів Facebook щотижня стають обізнаними з темою ГЗН.

Показово, що більшість (58,5%) аудиторії Instagram-сторінки – це користувачі/-ки у віці 25–34 років, а у Facebook більшість (46%) підписників/-ць – особи віком 35–44 років. Розширення охоплення кампанією молодого покоління підтверджує початкову ідею, яка спонукала до запуску сторінки в Instagram.

Активна та популярна в Instagram сторінка кампанії «Розірви коло» створила потужну платформу для налагодження спілкування з метою виховання нульової толерантності до ГЗН.

УВАЖНЕ ВИВЧЕННЯ ВИПАДКІВ ГЗН

Протягом останнього кварталу 2021 року Програма UNFPA з протидії та запобігання ГЗН вдосконалила механізм отримання даних від спеціалізованих служб. Станом на січень 2022 року Програма отримала детальні якісні дані щодо 42 випадків допомоги постраждалим. Притулки та кризові кімнати з 13 населених пунктів, розташованих по всій Україні, поділилися неперсональними даними про випадки домашнього насильства та реагування на них у межах роботи спеціалізованих сервісів.

UNFPA отримав можливість дослідити природу вразливості клієнтів, послуги, які вони отримували, та рівень відповідності цих послуг потребам постраждалих осіб. Ці дані і механізм їхнього збору слугуватимуть орієнтиром для майбутньої системи ведення випадків (case management).

Дані щодо 42 випадків свідчать, що середній вік жінок у притулках і кризових кімнатах становить 41 рік зі значним варіюванням від 20 до 77 років. Під час прибуття до притулку 9 жінок мали проблеми зі здоров'ям (1 хворіла, 6 мали хронічні захворювання, 2 мали психічні розлади). Більшість жінок були заміжніми та мали дітей: 23 заміжні або живуть з партнером, 28 мають дітей.

Аналіз даних продемонстрував взаємозв'язок між видом насильства і сімейним станом клієнток. Найпоширенішим видом насильства є психологічне,

далі фізичне (42 і 28 випадків відповідно). Якщо психологічне насильство було характерним для сімей, то фізичне насильство було типовим у випадку проживання з партнером. Висновки збігаються з даними про кривдників: усі вони є чоловіками, 18 є цивільними партнерами постраждалих, а 16 – одруженими. Враховуючи невеликий розмір вибірки, ці висновки наразі є припущенням взаємозв'язку. Однак ці дані створюють основу для проведення порівняння у межах програми.

Серед клієнток притулку було 5 жінок, які проживають на відстані 50 км від місця надання послуг. Це, ймовірно, свідчить про те, що деякі громади створили механізм направлення до наявних спеціалізованих служб.

Більшість жінок (37) прийшли до притулку чи кризової кімнати вперше, а 5 отримували ці послуги раніше. Багато жінок також отримали інші соціальні послуги (11 жінок), послуги гарячої лінії (8 жінок) та послуги денного центру (2 жінки). Це означає, що клієнтки притулків мають доступ до інших видів допомоги. 17 жінок були направлені до притулку чи кризової кімнати іншими зацікавленими службами окрім поліції (соціальні служби, мобільні бригади, уповноважена особа в громаді).

Під час перебування в притулку чи кризовій кімнаті жінки отримували психологічні (19), соціальні (17) та юридичні (14) послуги. По завершенні спеціалізованої підтримки 35 жінок були направлені до інших надавачів послуг для отримання подальшої допомоги (соціальних, юридичних, медичних послуг та/або послуг з надання соціального житла).

Завдяки вдосконаленій методології збору даних аналіз містить багато детальної інформації про профіль постраждалих від ГЗН, а також про роботу, яку здійснюють притулки та кризові кімнати. Це надає можливість розробити ефективні механізми підтримки, пристосовані до потреб постраждалих осіб.

ЗАПОБІГАННЯ СЕКСУАЛЬНІЙ ЕКСПЛУАТАЦІЇ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РІВНІ: ЛІДЕРСТВО УКРАЇНИ

У січні 2021 року Виконавча директорка UNFPA д-р Наталія Канем перейняла головування в Міжвідомчому постійному комітеті ООН із захисту від сексуальної експлуатації, наруги та сексуальних домагань (PSEAH). Представництво UNFPA в Україні взяло активну участь у цій ініціативі. UNFPA організував спеціальну зустріч, присвячену захисту від сексуальної експлуатації, наруги та сексуальних

домагань, на рівні Гуманітарної команди ООН в Україні (НСТ), провів 10 обговорень у громадах та надав **12 188 особам** інформацію про PSEAH.

- Під час зустрічі на рівні Гуманітарної команди країни учасники підтвердили свої зобов'язання в рамках PSEA та погодилися: (1) забезпечити регулярне проведення навчання з питань PSEA для наявних і нових співробітників/-ць; (2) заручитися

підтримкою донорів з метою сприяння нульовій толерантності до сексуальної експлуатації та наруги щодо своїх партнерів/-ок; (3) розробити конкретні підходи до запобігання сексуальній експлуатації та нарузі для застосування таких підходів на непідконтрольних урядові територіях; (4) посилити потенціал персоналу на місцях та виконавчих партнерів з питань PSEA; і (5) дослідити можливість застосування уніфікованого підходу до розгляду подібних справ.

- UNFPA надав технічну підтримку місцевим координаторам і консультантам для організації 10 обговорень у громадах. Учасники покращили свої знання щодо запобігання та реагування на сексуальну експлуатацію, наругу і домагання, а також щодо доступних каналів звітності та надання допомоги постраждалим особам. Після навчання координатори та консультанти організували та сприяли проведенню обговорень питань PSEA на місцях.

- UNFPA та Офіс ООН з координації гуманітарних питань (UN OCHA) у рамках Робочої групи PSEA спільно керували розробкою візуальних матеріалів з інформацією про PSEA трьома мовами. UNFPA розпочав адвокаційну кампанію з питань PSEA, розповсюджуючи ці візуальні матеріали у соціальних мережах, охопивши таким чином 12 188 осіб. Візуальні матеріали містять інформацію про міжвідомчий канал звітності, Механізм подання скарг у громаді, номери «гарячих ліній» та ключові повідомлення: (1) Ні сексу заради отримання допомоги; (2) Ні сексу з дітьми до 18 років; (3) Ні сексу з одержувачами допомоги; (4) Ні хабарям за допомогу; (5) Ні сексу заради отримання роботи; (6) Ви звільнені! Другого шансу не буде.

Незважаючи на те, що головування в Міжвідомчому постійному комітеті відбувається на ротаційній основі, UNFPA продовжуватиме активно виступати за захист від сексуальної експлуатації, насильства та сексуальних домагань.

ПОЛІТИКА ООН ЩОДО НУЛЬОВОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО СЕКСУАЛЬНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА НАРУГИ

ЗАВЖДИ ГОВОРІТЬ ПРО ТАКУ НЕПРИЙНЯТНУ ПОВЕДІНКУ
з боку співробітників гуманітарних організацій

Напишіть нам конфіденційно на або зателефонуйте на гарячу лінію

seareferral@un.org
0-800-309-110 / 0-800-30-77-11 / 0-800-331-800

Розроблено Робочою Групою із запобігання СЕН (Україна), за керування УКГС ООН та Фонду ООН у галузі народонаселення

ПОЛІТИКА ООН ЩОДО НУЛЬОВОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО СЕКСУАЛЬНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА НАРУГИ

НЕМАЄ
допомоги за хабар

Розроблено Робочою Групою із запобігання СЕН (Україна), за керування УКГС ООН та Фонду ООН у галузі народонаселення

ГУМАНІТАРНЕ РЕАГУВАННЯ UNFPA НА ГЗН

У 2021 році проєкт «Запобігання та реагування на ГЗН серед найуразливіших жінок і чоловіків, які проживають уздовж лінії розмежування на сході України» був затверджений як частина Плану гуманітарного реагування (HRP). Він передбачає надання допомоги 112 018 постраждалим від ГЗН особам у підконтрольних уряду районах Донецької та Луганської областей, які найбільше постраждали від збройного конфлікту. Донори задовольнили 68% початкових потреб у фінансуванні, продемонструвавши цілеспрямовану підтримку зусиль з якнайкращого реагування на надзвичайні ситуації та пошуку довгострокових рішень для надання найшвидшої допомоги постраждалим від ГЗН особам.

Основна діяльність проєкту зосереджена на таких напрямках:

Допомога – розвиток мережі доступних, ефективних і підзвітних безпечних місць для перебування постраждалих від домашнього насильства/ГЗН, які живуть у районах поблизу лінії розмежування. Це сприяє формуванню довіри до таких служб серед постраждалих осіб і заохочує їх повідомляти про те, що з ними сталося, та звертатися по допомогу.

Захист – зміцнення потенціалу та інформування надавачів послуг, громадських активістів; підвищення обізнаності серед населення в цілому; вдосконалення механізму підзвітності перед постраждалим населенням.

Сталість – підтримка розвитку системи раннього попередження на рівні громад із залученням гуманітарних організацій, громадських активістів; координація дій у сфері запобігання та протидії ГЗН.

Доступ – підтримка цільових програм, інформаційно-просвітницьких занять і заходів у вибраних населених пунктах.

UNFPA вже створив основні елементи механізму реагування у межах власної гуманітарної діяльності й продовжує вдосконалювати цей механізм. Зважаючи на це, акцент зроблено саме на наданні

допомоги, посиленні спроможності громад і покращенні доступу гуманітарних організацій.

Особлива увага приділялася підтримці найуразливіших верств населення: людей з інвалідністю; осіб, які проживають у сільській місцевості; людей, які мешкають в ізольованих населених пунктах (особливо на відстані 0–5 км від лінії розмежування) і мають обмежений доступ до адміністративних і соціальних послуг; жінок, які одноосібно очолюють домогосподарства і мешкають вздовж лінії розмежування. Враховуючи наявну гуманітарну ситуацію, що загострилася внаслідок пандемії COVID-19, особлива увага була приділена пошуку безпечних і надійних способів забезпечення послугами постраждалих від ГЗН осіб, зокрема використання для надання допомоги наявних сервісів, таких як заклади охорони здоров'я. UNFPA виступає провідною агенцією в субкластері з питань ГЗН, який є координаційною структурою для гуманітарного реагування на ГЗН. Це розширило можливості для створення синергії між гуманітарними та негуманітарними партнерами, уникаючи прогалин і дублювання

«НЕБЕЗМЕЖНІСТЬ» МАНДРУЄ УКРАЇНОЮ

„*«Це історії, які мені розповідали подруги, але тільки пошепки. Дякую героїням за хоробрість, важливо говорити про ці проблеми вголос, щоб разом ми могли це змінити»* – відвідувачка фотовиставки.

Фотопроект «Небезмежність», започаткований у листопаді 2020 року, продовжує підвищувати обізнаність українців/-ок про неприпустимість сексуальних домагань у громадських місцях. Проект розповідає історії 14 жінок, які зазнали порушення особистих кордонів на публіці. Світлини для проекту були зроблені крізь тріщини в склі, що символізує порушення особистого простору.

Незважаючи на те, що проблема сексуальних домагань є досить поширеною та психологічно травматичною, в українському суспільстві вона рідко обговорюється. Фокусуючись на темній сутності проблеми, проект привернув значну увагу громадськості, а українські міста стояли в черзі на проведення офлайн-виставки.

До кінця 2021 року виставка відвідала 16 міст і громад у всіх куточках України. Почавши свою подорож з Києва, проект вирушив до Харкова, Маріуполя

та Мелітополя. Протягом року «Небезмежність» презентували у Бердянську, Ужгороді, Полтаві, Кременчуці, Запоріжжі, Херсоні, Тернополі, Дніпрі, Львові, Старокостянтинові, Авангарді та Калуші.

Найвідданішими ведучими виставки стали учасники/-ці проекту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства». Рокитне та Хорошів уже забронювали виставку на I квартал 2022 року.

Виставка гастролює вже другий рік. За цей час тисячі українців/-ок змогли підвищити свою обізнаність про сексуальні домагання та знайти мотивацію для запобігання їм у випадку, коли люди зазнають домагань або стають свідками їхнього вчинення.

